

Друга половина XVI – наприкінці XVIII ст.

Дата	Події
1489р.	Перша згадка про козаків в писемних джерелах
1514р.	Битва біля м. Орша
Люблінська унія. Початок польського панування на українських землях	
1556р.	Заснування князем Дмитром Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої відомої Січі
1529р.	Перший Литовський статут
1566р.	Другий Литовський статут (урівнення в правах боярства-шляхти з князівсько-магнатською аристократичною верхівкою; виборні суди; система повітових сеймиків)
1569р.	Люблінська унія. Утворення Речі Посполитої – виборний король, спільний сейм, єдина грошова система, урівнено в правах польську та українську шляхту; Литва зберігала за собою – право та суд, адміністрацію, військо, «руську мову»
1588р.	III Литовський статут. Селяни, що прожили понад 10р. в пана, ставили кріпаками
1596р.	Берестейська унія. Утворення греко-католицької церкви.
1577 – 1578рр.	Похід І. Підкови на Молдову, м. Ясси; страчений у Львові
1572р.	Реєстрове козацтво Сигізмунда Августа
1578р.	Козацька реформа Стефана Баторія. (600 осіб реєстровців)
1590р.	«Порядок, щодо козаків та України» - у випадку війни з Туреччиною кількість реєстровців зростає, інша стаття забороняла селянам іти на Запоріжжя.
1591 – 1593рр.	Повстання Криштофа Косинського, охоплення району Білої Церкви, Черкас, Канів; поразка повсталих від військ В-К Острозького під П'яткою.
1596р.	Повстання Северина Наливайка; поразка від військ С. Жолкевського в Солоницькій битві поблизу Лубен; страчений у Варшаві.
1616р.	Здобуття козаками П. Сагайдачного - м. Кафи (знаходився невольничий ринок)
1618р.	Похід козаків під проводом Петра Конашевича-Сагайдачного на Москву; підписання Деулінських угод; Річ Посполита отримала Чернігово-Сіверщину та Смоленщину.
1620р.	Відновлення вищої православної церковної ієрархії; висвячення Феофаном на митрополита Йову Борецького (з ініціативи Сагайдачного)
1620р.	Битва під Цецорою; поразка Ст. Жолкевського від Туреччини
1621р.	Хотинська війна; участь військ гетьмана Сагайдачного проти Османської імперії разом із військами Жолкевського. Поразка Османа у війні.
1625р.	Куруківська угода Протистояння Ст. Конєцпольського з військами Марка Жмайла поблизу м. Бара; – створення 6 полків реєстровців
1630р.	Повстання не реєстровців під проводом Тараса Федоровича

	(Трясила); бій під Переяславом, «Тарасова ніч»; підписання Переяславської угоди, кількість реєстровців 8 тис. козаків.
1635р.	Козак І.Сулима захопив та зруйнував ф. Кодак (збудована французьким інженером Бопланом з метою не допускати козаків у походи на турків і татар)
1637 – 1638рр.	Повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Остринина, Дмитра Гуні
1637р.	поразка повсталих під Кумейками.
1638р.	«Ординації Війська Запорозького реєстрового.....», Жовнинська битва, повсталі козаки очолювали Я. Остриниця, Д. Гуня, К. Скидай.
1638 – 1648рр.	«золотий спокій»; зародження невдоволення українців польською владою
Національно-культурний рух в Україні в другій половині XVI – першій половині XVIIст.	
1586р.	Утворення першої братської (слов'яно-греко-латинської) школи у м. Львів Антіохійський патріарх Йоаким затвердив Статут Львівського Успенського братства, Отримало право Ставропігії (підпорядкування Константинопольському патріарху.)
1556 – 1561рр.	Створення Пересопницького Євангеліє
1582р.	Григоріанський календар (пап Григорій XIII)
1453р.	Захоплення турками Константинополя
1615р.	Київське Богоявленське братство (вступ П.Сагайдачного із Кошем Запорозьким)
1620р.	Луцьке Хрестоздвиженське братство
1632р.	«Пункти для заспокоєння руського народу». утворення Києво-Могилянської колегії
1646р.	Виходить «Требник» (Плач) Петра Могили; «Православне сповідання віри» І. Трофимовича
1576/ 1578р	Відкриття Острозької слов'яно-греко-латинської академії. Ректор Герасим Смотрицький. Викладачі: І. Княгинецький, Д. Наливайко, К. Лукаріс. Вихованці: М.Смотрицький, П.Конашевич-Сагайдачний, Й.Борецький
1631р.	П.Могила відкриває Лаврську школу.
1574р.	«Апостол» «Буквар» (перша друкований підручник для навчання грамоти) Іван Федоров
1581р.	Острозька Біблія І.Федоров.
1591р.	«Адельфотес» Лаврентія Зизанія
1596р.	У Вільно виходить «Грамматика словенська» Лаврентія Зизанія
1596р.	Берестейська церковна унія; утворення Української греко-католицької церкви (УГКЦ)
1632р.	Прийняття польським сеймом «Статей для заспокоєння руського народу»
Національно-визвольна війна українського народу серединиXVIIст. Проти Речі Посполитої.	
Травень 1648р.	Битва під Жовтими Водами
Травень	Битва під Корсунем, розгром 20 тисячних військ Миколи

1648р.	Потоцького
Вересень 1648р.	Битва під Пилявцями. Оголошення «посполитого рушення» (шляхетського ополчення)
Вересень 1648р.	Захоплення військами М.Кривоноса Високого Замку у Львові
Грудень 1648р.	Урочистий в'їзд до Києва Б.Хмельницького, зустрічали його єрусалимський патріарх Паїсій та митрополит Сильвестр Косів
Лютий 1649р.	До Переяслава прибуває польське посольство Адама Кисіль, виголошення гетьманом програми розбудови української держави
1649р.	Литовський князь Януш Радзивіл через Білорусь рушив на Київ, йому протистояли війська козацького полковника Михайла Кричевського; бій під Лосевим, поразка поляків. Смерть полковника.
1649р.	Зборівська битва, Зборівський договір; під владою гетьмана – Київське, Брацлавське, Чернігівське воєводства,; кількість реєстровців 40 тис.
1651р.	Похід Радзивіла на Київ; пограбування міста.
1651р.	Берестецька битва, Білоцерківський договір; під владою гетьмана – Київщина, кількість реєстровців – 20 тис.; поляки повертаються на свої землі.
1652р.	Батозька битва помста за Берестечко
1653р.	Похід Тимоша Хмельницького на Молдову. Допомога своєму тестю; смерть Тимоша
1653р.	Битва під Жванцем, Кам'янецький договір домовленість поляків та татар про припинення військових дій. Хмельницький у переговорах участі не брав.
1654р.	Переяславська рада, українсько-московський договір («Березневі статті») присяга на вірність московському царю Олексію гетьмана і козаків; представляв царя боярин Василь Бутурлін. . Конфедерація.
1655р.	Московсько-українські війська під командуванням Івана Золотаренка вибили поляків з білорусі.
Січень 1655р.	Охматівська битва, не вдалось вибити поляків з Брацлавщини. Похід на Галичину. Перемога над польськими військами Станіслава Потоцького під Городком.
1656р.	Московсько-польське Віленське перемир'я. обіцянка Речі Посполитої надати корону російському царю Олексію
Жовтень 1656р.	Утворення союзу Трансільванії та України (Швеції яка брала участь у переговорах) проти Польщі.
1657р.	Юрій II Дердь Ракоці та війська Антона Ждановича рушили на Польщу, взяття Варшави. Капітуляція трансільванського правителя, повернення козаків на Україну. Смерть Б.Хмельницького.
Українські землі в другій половині XVIIст.	
1657р.	Корсунська рада обрання І.Виговського гетьманом. (1658р. «Звернення до європейських дворів»)
1658р.	Гадяцький договір. (Польща, Литва, Велике князівство Руське)
1659р.	Конотопська битва, московсько-українська війна.
1659р.	Гетьманство Юрія Хмельницького, Чуднівська кампанія (граф Шереметьєв)

1660р.	Слободищенська угода
1663р.	Фактичний поділ України на Правобережну – П.Тетеря; та Лівобережну – І.Брюховецький (Чорна рада в Ніжині). Зречення гетьманства Ю.Хмельницьким
1665р.	Поїздка І.Брюховецького до Москви; Московські статті.
1663 – 1664рр.	Похід Павла Тетері з поляками на Лівобережжя.
1667р.	Андрусівський перемир'я між Московією та Польщею (без українців), юридичний поділ України.
1665 – 1676рр.	П.Дорошенко гетьман Правобережжя. Створення «сердюків».
1668р.	П.Дорошенко гетьман обох боків Дніпра.
1669р.	Корсунська угода, визнання Правобережною Гетьманщиною протекторату Османської імперії
1669 – 1672р.р.	(наказний)Гетьман Лівобережжя Д.Многогрішний, підписання Глухівських статей (27 пунктів), утворення «компанійців»
1672 – 1687рр.	Гетьман Лівобережжя І. Самойлович Утворення бунчукового товариства, укладання Конотопських статей; забудова Троїцького собору Густинського монастиря під Прилуками; церкви Іоанна Предтечі
1672р.	Протистояння Дорошенка з МохамедомIV проти Михайла Ханенка (підтримувала Польща) на Брацлавщині, перемога Дорошенка, похід на Галичину; підписання Бучацького договору
1677 – 1678рр.	Перший та другий чигиринські походи Туреччини
1678 – 1679рр.	«Великий згін» насильне переселення мешканців з Правобережної України на Лівобережну організоване гетьманом Іваном Самойловичем
1681р.	Бахчисарайський мирний договір (Туреччина, Московія,), 20 років середня Київщина залишались незаселеною.
1686р.	«Вічний мир» між Московський царство і Річчю Посполитою (Брацлавщина та пд..Київщина мали бути нейтральними.) Підпорядкування Київської митрополії Московському патріархатові
1687р.	Кримський похід (перший) Василя Голіцина, допомога Самойловича, якого звинуватили у невдачі. Мета вихід Росії до Чорного моря, війна з Кримським ханством.
1652 – 1709рр.	Існування Чортомлицької Січі на р. Чортомлик.
1652р.	Заснування І.Дзиковським - слободи Острогозьк (вихідці з Острога)
1654р.	Заснування Харкова. Існування 5 полків на Слобожанщині. Слобода – поселення, яке звільнене від сплати податків.
Українські землі в першій половині XVIIIст.	
1687р.	Новообраний гетьман І.Мазепа підписує Коломацькі статті
1689р.	другий Кримський похід Голіцина, допомога Мазепи. Війська підійшли до Перекопу і повернули назад.
1692р.	в Переяславському, Миргородському, Полтавському полках розпочались заворушення, що переросло в повстання під проводом Петра Іваненка-Петрика.
1698 – 1712рр.	Петрик був гетьманом так званої Ханської України
1685р.	Ян III Собеський - утворення 4 полків (Богуславський - Самійлом Івановичем (Самусь), Корсунський – Захарій Іскра, Брацлавський – Андрій Абазин, Білоцерківський – Семен Гурко (Палій).
1699р.	Польщею та Туреччиною укладено Карловицький мир, таким чином

	Правобережна Україна якою володіли турки (в основі Поділля) переходить до Польщі
1702-1704рр.	Повстання, яке очолив Семен Палій. Мазепа переходить Дніпро займає Київщину та Волинь і придушує повстання Палія.
1704 - 1709рр	Об'єднання Правобережної та Лівобережної України під владою Мазепа.
1708р	Україно-шведський союз, зруйнування Батурина
1709р.	кошовий отаман Запорозької Січі К.Гордієнко разом з військом переходить на бік Мазепа. Полтавська битва. Поразка шведів та Мазепа, втеча до Бендер.
1709р.	Зруйнування московитськими військами Чортомлицької січі, Полтавська битва
1710р.	гетьман Мазепа помирає, його поховано в православному місті Галаца.
1710 р.	«Конституція...» Пилипа Орлика новим гетьманом обирають Пилипа Орлика, автора «Пакти й конституції законів і вольностей Війська Запорозького», складалась з вступу та 16 статей.
1711р.	похід П.Орлика разом з татарами на Україну дійшли до Білої Церкви і повернули назад до Бендер. відбувається Прутський похід Петра I
1713р.	Ліквідація козацтва на Правобережній Україні
1708 – 1722р	гетьманом призначається І.Скоропадський для наглядання на гетьманом призначався царський резидент А.Ізмайлов.
1720р.	два укази Петра I реорганізація Генеральної військової канцелярії, Другий указ - адміністративні документи мали укладатися російською мовою
1722 – 1727рр.	Перша Малоросійська колегія, складалась з 6 офіцерів, яких очолював граф Вельямінов.
1722р.	першому ієрархові Київської митрополії було надано титул архієпископа Київського та Малої Росії (призначати його мав церковний <i>Синод</i> на чолі з царем у Петербурзі)
1727 – 1734рр.	гетьманом стає Д.Апостол, у 1728р. «Рішительні пункти»; 1734р. завершив укладання зводу «Права за якими судиться малоросійський народ»
1734р.	Заснування Нової (Підпільненської) Січі кошовий отаман І.Білицький ; край було поділено на 8 паланок (округів)
1735р.	уряд скоротив реєстровців і поділив козаків на : - заможних (виборних козаків), та збіднілих (підпомічників).
1751р	гетьманом стає Кирило Розумовський
1760р.	на Гетьманщині було проведено судову реформу
1764р.	Остаточна ліквідація посади гетьмана
1709 – 1711рр.	існувала Каменська Січ (з 1730-1733рр.)
1711р - 1728р.	запорожці заснували Олешківську Січ (на території Кримського ханства)
Українські землі в другій половині XVIIIст	
1768-1774р	російсько-турецька війна, кордони Росії відсунулись на південь і таким чином Січ опинилась в межах Російської імперії.
1775р.	Остаточна ліквідація Запорозької Січі наказ Катерини II генералові П. Текелі російська армія напала і

	зруйнувала Січ, останні кошовий отаман Петро Калнишевський, ув'язнений в Соловецький монастир. (Задунайська Січ, Банатська Січ)
1788р.	Чорноморське козацьке військо.
1792р.	Військо переселили на Кубань, згодом (з 1860р.) стало називатись – Кубанське козацьке військо.
1764 – 1782рр.	утворена Друга Малоросійська колегія очолював П.Румянцев, який здійснив Генеральний опис Малоросії
1767р.	створена Законодавча комісія, член якої Григорій Полетика намагався повернути українській шляхті старі привілеї
1781р.	Гетьманщину було поділено на три намісництва – Київське, Чернігівське, Новгород-Сіверське які згодом утворили Малоросійське генерал-губернаторство
1783р.	Закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України Підкорення Російською імперією Кримського ханства ліквідований полковий устрій введено – повіти;
1785р.	«Грамота про вільність дворянства» згідно якої, українську шляхту було урівняно в правах з російським дворянством.
1734р.	Гайдамаччина. повстання Верлана проти Польщі
1738 – 1759р.	діяли загони О.Довбуша, В.Баюрака, І.Бойчука. «опришки»; 60-ті роки польської «конфедерації» (тимчасовий військово-політичний союз шляхти для боротьби з королівською владою) стає м.Бар.
1761р.	ігумен Мотрининського монастиря Мелхиседика (Матвієм) Значко-Яворського, перетворив монастир в осередок православного руху
1768р.	Коліївщина керівниками якої були Максим Залізняк та Іван Гонта. Повстання охопила Київщину та Брацлавщину, зокрема взяли Умань Страта гайдамаків відбувалась в м.Кодня
1784р.	повстання С.Гаркуші, обидва повстання жорстоко були придушені російською владою.
1772р.	<i>I поділ Речі Посполитої</i> згідно якого Галичина відходить до Австрійської імперії.
1793р.	<i>II поділ Речі Посполитої</i> і Правобережжя переходить під контроль Російської імперії.
1795р.	<i>III поділ Речі Посполитої</i> після чого вона припинила своє існування, до Росії відходять землі західної Волині.
1752р.	В північно-східній частині Запоріжжя було створено Нову Сербію (з 1775р. місто Єлисаветград - Кіровоград); утворення Слов'яносербії (сучасні Луганська, Кіровоградська і частина Донецької областей)
1768 – 1774рр.	Російсько-турецька війна, яка закінчилась Кючук-Кайнарджинським договором
1787 – 1791рр.	Російсько-турецька війна, Ясський мирний договір, згідно яким Крим було закріплено до Росії.

Друга половина XVIII ст. – 1914р.

Дата	Подія
1780 – 1782рр.	ліквідація особистої залежності селян в Австрійській імперії
1798р.	видання «Енеїди» І. Котляревського.
1806 – 1812рр.	Російсько-турецька війна. Підписання Бухарестського мирного договору (1812р.), до Росії відійшла Бессарабія.
1812р.	напад Наполеона Бонапарта на Росію.
1828-1829рр.	Російсько-турецька війна. Перехід Задунайської Січі в межі Російської імперії, ініціатор переходу Йосип Гладкий.
1828р.	ліквідація Задунайської Січі
1832р.	створене Азовське козацьке військо, проіснувало до 1866р.
1816 – 1857рр.	утворення військових поселень. З 25 округів військових поселень три зосереджені на Харківщині, Катеринославщині, Херсонщині.
1817р.	Одеса оголошується відкритим містом (порто-франко).
1831р.	ліквідоване Магдебурзьке право на Лівобережжі.
1841р.	ліквідоване судочинство за Литовським статутом.
1817р.	повстання бузьких козаків на Херсонщині
1819р.	повстання військових поселенців в с. Чугуєві.
1813 – 1830рр.	з перервами тривало повстання під проводом Устима Кармелюка на Поділлі.
1853 – 1856рр.	Кримська війна
1855р.	селянський рух «Київська козаччина», селяни склали списки вільних козаків і відмовлялись від панщини
1787р.	Василь Капніст очолив групу автономістів, відстоювали автономію Гетьманщини, виступали за відновлення козацького війська
1791р.	місія Капніста до Берліна, переговори з канцлером Пруссії.
1818 – 1819рр	в Полтаві утворюється масонська ложа «Любов до істини», членом ложі був І. Котляревський.
1821р.	Малоросійське товариство очолював В. Лукашевич; програмний документ «Катехизис автономіста»
1821р.	утворення Південного(П. Пестель, «Руська правда») та Північного товариства (М. Муравйов, «Конституція») офіцерські організації (декабристи) ставили за мету скинути самодержавство без будь чієї допомоги.
грудень 1825р. – січень 1826р.	повстання Чернігівського полку
1830-1831рр.	Польське визвольне повстання. підтримували поляки Правобережжя.
1834р.	відкриття університету в Києві св.. Володимира, ректор М. Максимович.
1839р.	ліквідація царською владою греко-католицької церкви на Правобережжі.

1846 – 1847рр.	діяльність Кирило-Мефодіївського братства. Засновники М. Костомаров, М. Гулак, В. Білозерський. Програмні документи – «Книга буття українського народу», «Статут братства св.. Кирила та Мефодія.»
1784р.	у Львові діяв університет при ньому з 1787р.до 1809р. Руський інститут на філософському і богословському факультетах навчались українці.
1810-1825рр.	рух опришків на Прикарпатті, очолював Мирон Штолюк.
1831р.	«холерні бунти» на Закарпатті. (1836р. уряд скасував частину другорядних повинностей)
1844р.	повстання Лук'яна Кобилиці на Буковині.
1816р.	створення освітнього товариства греко-католицьких священників. у Перемишлі під патронатом єпископа Михайла Левицького, помічник І. Могильницький зібрав гурт священників і заснував перше просвітницьке товариство греко-католицьких священників
1833 – 1837рр.	діяльність «Руської трійці» М. Шашкевич, Я. Головацький, І. Вагилевич.
1837р.	видання «Русалки Дністрової» в Будапешті стараннями Я. Головацького видано альманах «Русалка Дністровая»
1848р.	скасування панщини в Галичині, створення Головної Руської Ради, видання першої українськомовної газети «Зоря Галицька» «Весна народів» - революційні події проти самодержавства в європейських країнах.
	проголошення конституції в Австрійській імперії, відкриття парламенту; діяльність видавництва Галицько-руська матиця; відкриття кафедри української мови та літератури у Львівському університеті яку очолював Я. Головацький
жовтень 1848р.	Собор руських вчених у Львові;
1849р.	у Празі відбувся Слов'янський з'їзд за участі – Центральна рада народова, Головна руська рада, «Руський собор»
1848-1850рр.	повстання Л. Кобилиці на Буковині
1848 - 1851рр.	діяльність Головної руської ради.
1805р.	відкриття Харківського університету з ініціативи В. Каразіна
1817р.	закриття Києво-Могилянської академії; відкриття в Одесі Рішельєвського ліцею; засновано Львівський інститут Оссолінських
1820р.	відкриття гімназії Вищих наук в Ніжині.
1846р.	в Москві виходить друком «Історія Русів»
1840р.	перше видання «Кобзаря» Тараса Шевченка в Петербурзі
1818р.	до Полтавського театру з Харкова переїздить актор М. Щепкін; Полтавський театр припинив свою роботу в 1821р.
1856р.	селянський рух «У Таврію за волею»
1854р.	спроба підняти національно-визвольне повстання під проводом М.Чайковського (Садик-паша)
19 лютого 1861р.	Царський маніфест про скасування кріпосного права в Російській імперії; категорія тимчасовозобов'язаних була скасована через 20р.; відрізки/прирізки на Правобережжі.
1866р.	державні селяни Російської імперії отримали волю

1864р.	судова реформа; Земська реформа (на Правобережжі вроджена в 1911р.) освітянська реформа;
1860р.	фінансова реформа, утворення Державного банку, мережа приватних банків.
1865р.	цензурна реформа, перехід цензури у відання Міністерства внутрішніх справ.
1874р.	військова реформа, тривалість служби 6-7 років
1870р.	міська реформа (в містах утворюються думи які очолює голова)
1863р. 1865р.	перша залізниця Балта-Одеса
1900р.	будується паровозобудівний завод у Луганську (перший паровоз)
30-80рр. XIXст.	тривав промисловий переворот в Російській імперії.
1859р.	виникнення першої громади, відкриття в Києві першої в Російській імперії недільної школи
1860р.	початок громадівського руху в Україні, створення в Києві Української громади
60-90 ті рр.. XIXст.	формування в Україні Донецького вугільно-металургійного, Криворізького залізрудного, Нікопольського марганцевого промислових центрів; прискорений розвиток зернового і цукробурякового виробництва.
1861 – 1862рр.	видання в Петербурзі першого українського журналу «Основа»
Поч..60-х рр.. XIXст.	діяльність «хлопоманів»
1863р.	Валуєвський циркуляр про заборону друкування українською мовою, освітніх і релігійних видань
1863р.-1864р.	Польське національно-визвольне повстання проти Росії, яке охопило й Правобережну Україну
Поч.. 70-рр. XIXст.	відновлення громадівського руху
70-ті рр.. XIXст.	діяльність в Україні «чайковців» і «Київська комуна» (<i>народники</i>)
1873 – 1876рр.	<i>Діяльність Південно-Західного відділу Російського географічного товариства</i>
1874р.	здійснення народниками масового «ходіння в народ»
1875р.	початок діяльності гуртка «Південних бунтарів»
1876р.	Емський указ виданий імператором Олександром II щодо заборони української мови
1877р.	створення «Тасмної дружини», «Чигиринська змова»
1878р.	початок закордонної діяльності Михайла Драгоманова. Журнал «Громада»
1883р. (1881р.)	скасування категорії тимчасовозоб'язаних селян у Російській імперії
1865р.	Відкриття Новоросійського університету
1892 – 1893рр.	виникнення тасмної студентської організації «Братство тарасівців»
кінець XIX – початок XXст.	розгортання процесу монополізації Наддніпрянської України
1897р.	створення Загальної української організації
1898р.	створення Російської соціал-демократичної робітничої партії (РСДРП)
1900-1903рр.	економічна криза в українських губерніях Російської імперії
1900р.	Створення Радикальної української партії (РУП)

1900р.	видання брошури М. Міхновського «Самостійна Україна»
1901-1902р.	заснування Української народної партії
1905 – 1907рр.	демократична революція в Російській імперії
9 січня 1905р.	«Кривава неділя»
1905р.	РУП перейменовано на Українську соціал-демократичну робітничу партію (УСДРП). УДП і УРП об'єднались в Українську демократично-радикальну партію (УДРП)
17 жовтня 1905р.	Микола II видав Маніфест, яким встановлюється громадянські свободи та створювалась І Державна Дума.
1905р.	створення перших в Наддніпрянській Україні «Просвіт» у Катеринославі та Одесі.
1905р.	вихід першої української газети «Хлібороб»; прийнято закон, який дозволяв видавати літературу національними мовами, створювати культурно-освітні національні товариства і відкривати національні театри
1906р.	у Києві почала виходити щодення українська газета «Громадська думка»
1906р.	офіційне розпорядження про скасування обмежень української мови, уведених Емським указом
1906-1907рр.	діяльність української парламентської громади у І та ІІ Державних думах
1906р.	Указ, що започаткував Столипінську аграрну реформу (завершена законами від червня 1910р. і травня 1911р.)
Червень 1907р.	третьочервневий переворот, закінчення революції.; у Києві розпочало діяльність Українське наукове товариство (УНТ)
1908р.	створення Товариства українських поступовців (ТУП)
1908 – 1913рр.	промислове піднесення Наддніпрянської України
1910р.	циркуляр Столипіна із заборонаю реєструвати будь-які чужорідні товариства й видавництва
1911р.	справа «Бейліса»
1912р.	перший у післяреволюційний період масовий виступ українців (під час поховання М.Лисенка)
1913р.	виступ Д. Донцова з програмою політичного відокремлення від Росії
1914р.	протести проти заборони святкування в Києві століття від дня народження Т.Шевченка
1868р.	створення у м. Львові товариства «Просвіта»
1873р.	створення у м. Львові літературного товариства ім. Т. Шевченка (від 1892р. – Наукове товариство ім. Тараса Шевченка)
1875р.	Відкриття Чернівецького університету
1890р.	створення Русько-української радикальної партії (РУРП)
1895р.	Ю. Бачинський книга «Україна irredenta» (Україна уярмлена)
1899р.	створення Української національно-демократичної партії та Української соціал-демократичної партії
1900р.	створення першого гуртка спортивно-фізкультурної організації «Січ»
1900р.	обрання А. Шептицького митрополитом Української греко-католицької церкви
1902р.	масовий селянський страйк в Західній Україні
1907р.	впровадження в Австро-Угорській імперії виборчого права для

	Чоловіків
1911р.	створення таємного гуртка «Пласт»; розправа у Дрогобичі над виборцями до австро-угорського парламенту
1912р.	створення військово-патріотичного товариства «Січові стрільці»